

TALOUSVALIOKUNNALLE

E 20/2016 vp

VALTIONEUVOSTON SELVITYS: KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE - TOIMINTASUUNNITELMA TERRORISMIN RAHOITUKSEN TORJUNNAN VAHVISTAMISEKSI

Finanssialan Keskusliitto (FK) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa valtioneuvoston selvitykseen komission toimintasuunnitelmasta terrorismin rahoituksen torjunnan vahvistamiseksi.

1 Lisäsääntelyn tarve tulee punnita huolellisesti

Neljännän rahanpesudirektiivin toimeenpano on kesken kaikissa jäsenvaltioissa, eikä sen toimivuudesta ole kokemuksia. FK pitää välttämättömänä, että ennen uusien veloitteiden säätämistä arvioidaan huolellisesti, ovatko ne aidosti tarpeellisia.

Neljäs rahanpesudirektiivi sisältää useita uusia keinoja, jotka tehostavat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa ja painopisteen tulisikin olla niiden tehokkaalla toimeenpanolla. Esimerkkinä voidaan mainita ns. edunsaajarekisteri, joka asianmukaisesti toteutettuna merkittävästi vaikeuttaisi yhtiörakenteiden hyödyntämistä rikollisiin tarkoituksiin.

On myös huomattava, että siltä osin kuin lisävaatimukset kohdistuisivat finanssialan toimijoihin, ne voitaisiin todennäköisesti toteuttaa myös muilla keinoin, esim. Euroopan finanssivalvontaviranomaisten antamilla ohjeilla tai määräyksillä.

Jos ilmoitusvelvollisille asetetaan yksityiskohtaisia vaatimuksia tehostettuja asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskevista toimenpiteistä määrätyissä tilanteissa, on varmistettava, etteivät ne ole ristiriidassa neljännän rahanpesudirektiivin lähtökohtana olevan riskiperusteisen lähestymistavan kanssa.

2 Kiristyvien vaatimusten rinnalle tarvitaan myös uusia välineitä

FK:n näkemyksen mukaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan tehostaminen ei ole vain vaatimusten, velvoitteiden ja seuraamusten kiristämistä, vaan niiden rinnalle välttämättä tarvitaan myös uusia ja aiempaa tehokkaampia keinoja ja välineitä, joiden avulla pankit ja muut ilmoitusvelvolliset voivat päivittäisessä toiminnassaan vastata niille asetettuihin velvoitteisiin.

Tämän vuoksi FK pitäisi tärkeänä, että komission toimenpideohjelmaan tai uudistettavaan rahanpesulainsäädäntöön sisällytettäisiin myös toimenpiteitä, jotka:

- mahdollistaisivat nykyistä laajemman tietojenvaihdon finanssialan toimijoiden kesken jo ennen epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekemistä;
- velvoittaisivat toimivaltaiset viranomaiset antamaan ajantasaista tietoa rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvistä ajankohtaisista tai uusista tekotavoista; sekä
- velvoittaisivat EU:n ja kansalliset viranomaiset tehostamaan terrorismista tai sen rahoittamisesta epäiltyjen henkilöiden tunnistamistietojen selvittämistä sekä nopeuttamaan tietojen jakamista pankeille ja muille ilmoitusvelvollisille.

3 Neljännen rahanpesudirektiivin kansallisen täytäntöönpanon nopeuttaminen ei saa tapahtua lainvalmistelun laadun kustannuksella

Jos direktiivin kansallista täytäntöönpanoa halutaan nopeuttaa, finanssiala on kytkettävä tiiviimmin mukaan rahanpesulainsäädännön uudistamiseen. FK on lausunnossaan 22.1.2016 rahanpesulainsäädännön uudistamistyöryhmän muistioon nostanut esille useita kysymyksiä, jotka tulisi huomioida lopullista hallituksen esitystä laadittaessa.

Jos aikataulua kiristetään, se ei voi tapahtua lainvalmistelun laadun kustannuksella. Joka tapauksessa ilmoitusvelvollisille on varattava riittävä siirtymäaika toteuttaa lain asettamat velvoitteet.

4 Pankki- ja maksutilejä koskeva tiedonhaku tulee voida ratkaista kansallisesti

Toimintasuunnitelmasta ei ilmene, millaista keskitettyä rekisteriä tai sähköistä tiedonhakuprosessia komissio tavoittelee. FK pitää tärkeänä, että päätökset rekisterin tai tiedonhakuprosessin toteuttamistavasta voidaan tehdä kansallisesti.

Suomessa asiaa on työstyetty viranomaisten ja pankkien välillä vuodesta 2010 ns. tilitiedustelujen sähköistämistä koskevan hankkeen puitteissa. Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa toimivaltaisille viranomaisille pääsy tilinhaltijaa koskevien tietojen ohella myös tilien saldo- ja tapahtumatietoihin.

Tältä osin Suomeen kaavailtu järjestelmä poikkeaa olennaisesti edukseen esim. Ranskassa käytössä olevasta järjestelmästä, joka sisältää tiedot tilinhaltijoista sekä tilipankeista ja -numeroista. FK pitää turhana, että työn alla olevan järjestelmän rinnalle rakennettaisiin tietosisällöltään olennaisesti suppeampi keskitetty rekisteri.

5 Virtuaalivaluuttojen ja prepaid-korttien lisäsääntely ei saa tukahduttaa niiden laillista käyttöä

FK pitää tärkeänä, että virtuaalivaluutat saataisiin tehokkaan valvonnan piiriin ja niiden hyödyntämistä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen saataisiin vaikeutettua.

Virtuaalivaluuttojen rikollisen hyödyntämisen estäminen ei kuitenkaan ole mahdollista pelkästään EU:n toimenpitein, vaan se edellyttää maailmanlaajuista yhteistyötä. Tämän vuoksi on varmistettava, etteivät komission toimenpideohjelmaan perustuvat toimenpiteet liikaa vaikeuta virtuaalivaluuttojen ja niihin liittyvien teknologioiden laillista hyödyntämistä tai innovaatiotoimintaa EU:n alueella.

Soveltuvin osin edellä virtuaalivaluuttojen osalta esitetty pätee myös prepaid-kortteihin. Niidenkin osalta on varmistettava, etteivät korttien lailliset käyttömahdollisuudet kohtuuttomasti vaikeudu mahdollisten uusien rajoitusten tai vaatimusten myötä.

Mika Linna
johtava asiantuntija
Finanssialan Keskusliitto